

**Ommaviy axborot vositalarining Saudiya Arabistonining xalqaro maydondagi
imidjini shakllantirishdagi roli**

Shahlo Egambergan qizi Rajabova

O‘zbek va xorijiy filologiya kafedrası stajyor- o‘qituvchi
“Urganch innovatsion university” nodavlat ta’lim muassasasi, O‘zbekiston

Shahlo Egambergan qizi Rajabova

Junior Lecturer, Department of Uzbek and Foreign Philology
"Urgench Innovative University" Non-Governmental Educational Institution,
Uzbekistan

Шахло Эгамберган кизи Раджабова

преподаватель, Кафедра узбекской и зарубежной филологии
Негосударственное образовательное учреждение «Ургенчский инновационный
университет», Узбекистан

Abstract: The role of mass media in shaping Saudi Arabia's international image is a crucial element of modern foreign policy and international relations. In an era of globalization, where information spreads at an unprecedented pace, mass media plays a significant role in influencing global perceptions of individual states and regions. Saudi Arabia, as a leading power in the Middle East, actively utilizes media resources to craft and maintain its international reputation. This article examines how the Saudi government employs various media channels to enhance its global image, emphasizing state-controlled media platforms, digital initiatives, and their impact on public perception. The study also explores the influence of media on foreign diplomacy, economic partnerships, tourism, and cultural representation.

Keywords: Saudi Arabia, mass media, international image, media control, public diplomacy, Vision 2030, global perception.

Аннотация: Роль средств массовой информации в формировании международного имиджа Саудовской Аравии является важным элементом современной внешней политики и международных отношений. В эпоху глобализации, когда информация распространяется с беспрецедентной скоростью, СМИ играют значительную роль в формировании мирового восприятия отдельных государств и регионов. Саудовская Аравия, являясь ведущей державой Ближнего Востока, активно использует медийные ресурсы для создания и поддержания своего международного имиджа. В данной статье

“CONFERENCE OF NATURAL AND APPLIED SCIENCES IN SCIENTIFIC INNOVATIVE RESEARCH”

Volume 02. Issue 02. February 2025

рассматривается, как правительство Саудовской Аравии использует различные медийные каналы для укрепления своего глобального образа, включая государственные СМИ, цифровые инициативы и их влияние на общественное мнение. Также исследуется влияние СМИ на внешнюю дипломатию, экономическое партнерство, туризм и культурное представительство.

Ключевые слова: Саудовская Аравия, средства массовой информации, международный имидж, контроль СМИ, публичная дипломатия, Vision 2030, глобальное восприятие.

Annotatsiya: Saudiya Arabistonining xalqaro maydondagi imidjini shakllantirishda ommaviy axborot vositalarining roli zamonaviy tashqi siyosat va xalqaro munosabatlarning muhim tarkibiy qismi hisoblanadi. Globallashuv davrida axborot mislsiz tezlikda tarqalayotgan bir paytda, ommaviy axborot vositalari alohida davlatlar va mintaqalar haqidagi dunyoqarashni shakllantirishda muhim rol o‘ynaydi. Yaqin Sharqning yetakchi davlati sifatida Saudiya Arabistoni o‘z xalqaro obro‘cini mustahkamlash uchun turli media resurslaridan faol foydalanadi. Ushbu maqolada Saudiya hukumati davlat tomonidan boshqariladigan media platformalari, raqamli tashabbuslar va ularning jamoatchilik fikriga ta‘sirini tahlil qiladi. Tadqiqot, shuningdek, ommaviy axborot vositalarining tashqi diplomatiya, iqtisodiy hamkorlik, turizm va madaniy taqdimotga ta‘sirini ko‘rib chiqadi.

Kalit so‘zlar: Saudiya Arabistoni, ommaviy axborot vositalari, xalqaro imidj, media nazorati, jamoatchilik diplomatiyasi, Vision 2030, global tasavvur.

Mamlakatning dunyodagi imidjini shakllantirishda ommaviy axborot vositalarining o‘rni zamonaviy tashqi siyosat va xalqaro munosabatlarning asosiy yo‘nalishlaridan biri hisoblanadi. Globallashuv sharoitida, axborot aql bovar qilmaydigan tezlikda tarqalayotganda, ommaviy axborot vositalari tashqi dunyoning alohida davlatlar va butun mintaqalar haqidagi tasavvuriga ta‘sir qiluvchi kuchli vositaga aylanadi. Mamlakatning ommaviy axborot vositalari orqali shakllangan tashqi qiyofasi diplomatik munosabatlarni mustahkamlash, xorijiy sarmoyalarni jalb etish, turizmni rivojlantirish, madaniy aloqalarni yo‘lga qo‘yishda muhim ahamiyat kasb etadi. Ommaviy axborot vositalari muayyan stereotiplar va obrazlarni yaratish orqali mamlakat obro‘sigam ham ijobiy, ham salbiy ta‘sir ko‘rsatishi mumkin, ular keyinchalik xalqaro maydonda efiga uzatiladi.¹

¹ Глебова Н.С. Арабские СМИ: актуальные проблемы развития // Ближний Восток и современность. Сборник статей. Выпуск 28.- М., 2006. - 266 с.

“CONFERENCE OF NATURAL AND APPLIED SCIENCES IN SCIENTIFIC INNOVATIVE RESEARCH”

Volume 02. Issue 02. February 2025

Saudiya Arabistoni Yaqin Sharqdagi yetakchi davlatlardan biri sifatida jahon sahnasida o‘z imijini shakllantirish uchun ommaviy axborot vositalaridan faol foydalanadi. Axborot jamoatchilik fikrini shakllantirishda muhim rol o‘ynaydigan globallashtirilgan dunyoda Saudiya Arabistoni rasmiylari ommaviy axborot vositalari ustidan nazorat va turli media resurslaridan samarali foydalanish tashqi siyosat va madaniy diplomatiyaning muhim elementi ekanligini tushunadi. Ushbu maqolada Saudiya Arabistoni xalqaro obro‘cini mustahkamlash uchun ommaviy axborot vositalaridan qanday foydalanishini ko‘rib chiqamiz.²

Saudiya Arabistonidagi ommaviy axborot vositalari tarixan qat‘iy davlat nazorati ostida bo‘lib, hukumatga axborot oqimini manipulyatsiya qilish va rasmiy mafkuraning tarqalishini ta‘minlash imkonini beradi. Saudiya Arabistonida ommaviy axborot vositalari ustidan davlat nazorati nafaqat axborot oqimini boshqarish mexanizmi, balki mamlakatda barqarorlik va tartibni saqlashning strategik vositasidir. Qirollik an‘anaviy ravishda ma‘lumot taqdim etiladigan tarkib va shakllarni nazorat qiluvchi qattiq senzurani saqlab kelgan. Shu nuqtai nazardan, hukumat ham mamlakat ichida, ham xalqaro miqyosda ijobiy imidj yaratish va saqlab qolish uchun ommaviy axborot vositalaridan faol foydalanmoqda. Al Arabiya va Saudiya telekanali kabi asosiy telekanallar hamda yetakchi bosma nashrlar Ar-Riyod, Okaz, Al-Jazira davlat nazorati ostida va rasmiy hukumat yo‘nalishiga amal qiladi. Ushbu ommaviy axborot vositalari milliy siyosat va ijtimoiy hayotni efirga uzatishda, hukumat tomonidan amalga oshirilayotgan o‘zgarishlar va tashabbuslar to‘g‘risida auditoriyada ijobiy tasavvur hosil qilishda muhim o‘rin tutadi.

Arab tilidagi eng yirik axborot kanallaridan biri bo‘lgan Al Arabiya Saudiya Arabistoni tashqi va ichki siyosatning asosiy masalalari bo‘yicha o‘z pozitsiyasini bildiradigan asosiy vositadir. Telekanal yuqori martabali hukumat rahbarlarining tashriflari kabi tadbirlarni faol translyatsiya qiladi, shuningdek, Saudiya Arabistoni ishtirok etadigan xalqaro forumlar va iqtisodiy forumlarni yoritib boradi. Rasmiy davlat telekanali Saudiya telekanali qirollikning ijtimoiy va iqtisodiy islohotlardagi yutuqlari hamda islom qadriyatlarini va an‘analarini qo‘llab-quvvatlashdagi rolini ta’kidlab, arab va boshqa tillardagi dasturlar orqali ma‘lumot beradi.

Saudiya Arabistonida an‘anaviy ommaviy axborot vositalaridan tashqari internet resurslari va ijtimoiy tarmoqlar ham faol rivojlanmoqda, bu yerda davlat tomonidan

² Baluev D.G., Novoselov A.A. The role of the “new media” in modern political processes. - Nizhny Novgorod: Nizhny Novgorod State University, 2012. - 40 p.

“CONFERENCE OF NATURAL AND APPLIED SCIENCES IN SCIENTIFIC INNOVATIVE RESEARCH”

Volume 02. Issue 02. February 2025

qattiq nazorat ham kuzatilmoqda. Bu nafaqat Twitter, Instagram va Facebook kabi ommabop platformalardan foydalanish, balki mamlakatning dunyodagi imijini shakllantirishga yordam beruvchi o‘zining raqamli loyihalarini ishlab chiqishni ham o‘z ichiga oladi.

Ommaviy axborot vositalari ustidan davlat senzurasini va nazorati rasmiylarga jamoatchilik fikriga ta‘sir o‘tkazish va Saudiya Arabistoni fuqarolari va xorijda ijobiy imidjini shakllantirish imkonini beradi. Bu, ayniqsa, mamlakatda barqarorlikni namoyish etish va xalqaro maydonda nufuzni mustahkamlash zarur bo‘lgan sharoitlarda muhim ahamiyatga ega. Axborot ustidan nazorat ham davlatga mamlakat ichkarisida ham, xorijda ham tanqidlarga tez javob berish imkonini beradi. Misol uchun, inson huquqlari yoki mamlakatdagi voqealar bilan bog‘liq xalqaro janjallar yoki tanqidlar paydo bo‘lganda, ommaviy axborot vositalaridan hukumatning rasmiy pozitsiyasini aks ettirish va taqdim etish uchun foydalanish mumkin.³

Saudiya Arabistonining tashqi iqtisodiy va siyosiy manfaatlari ham ommaviy axborot vositalari orqali faol yoritilmoqda, bu esa mamlakatning xalqaro maydondagi mavqeini mustahkamlash imkonini beradi. BMT sammitlari, iqtisodiy forumlar kabi global ahamiyatga molik tadbirlar, shuningdek, asosiy davlatlar bilan ikki tomonlama aloqalar hamisha Saudiya Arabistoni va xalqaro ommaviy axborot vositalarining diqqat markazida. Saudiya Arabistoni media-platformalar orqali munosabatlarni mustahkamlashga intilayotgan hamkorlar qiyofasini shakllantiradi. Masalan, AQSH, Rossiya, Xitoy va Yevropa Ittifoqi bilan munosabatlar o‘zaro manfaatli savdo kelishuvlari, xavfsizlik sohasida hamkorlik va energetika loyihalari kontekstida doimiy ravishda ta‘kidlanadi. Bunday yondashuv Saudiya Arabistoniga nafaqat jahon hayotidagi ahamiyatini namoyish etish, balki xalqaro auditoriya bilan faol muloqot qilish, ularni global xavfsizlikni saqlash, shuningdek, yirik mintaqaviy muammolarni hal etishdagi muhim roliga ishonirish imkonini beradi.

Saudiya Arabistonida ommaviy axborot vositalari ustidan davlat nazorati mamlakat imidjini shakllantirishda ham qirollik ichida, ham xorijda asosiy vosita hisoblanadi. Puxta boshqariladigan axborot siyosati davlatga o‘z ichki va tashqi siyosatining ijobiy tomonlarini samarali targ‘ib qilish va tanqidni minimallashtirish

³ Vasiliev A.M., Zherlitsyna N.A. The dynamics of state policy in relation to the media in the countries of the Middle East and North Africa . Vestnik MGOU. Series: History and Political Science. - 2019. - No. 2. p.220 - 221.

imkonini beradi, bu esa barqarorlikni saqlash va Saudiya Arabistonining xalqaro obro‘cini mustahkamlashga yordam beradi.⁴

Saudiya Arabistoni so‘nggi o‘n yilliklarda mamlakat hayotining deyarli barcha sohalariga ta‘sir ko‘rsatadigan muhim o‘zgarishlar davrini boshdan kechirmoqda. Ushbu o‘zgarishlarning asosiy tarkibiy qismlaridan biri valiahd shahzoda Muhammad bin Salmon tomonidan e‘lon qilingan “Vision 2030” dasturidir. Uning maqsadi neft daromadlariga qaramlikni kamaytirish, iqtisodiyotni diversifikatsiya qilish va ijtimoiy sohani rivojlantirishdan iborat. Bunday sharoitda ushbu o‘zgarishlarni ham ichki, ham xalqaro maydonda to‘g‘ri yoritishda ommaviy axborot vositalarining o‘rni muhim ahamiyat kasb etadi. Vision 2030 doirasida taklif qilingan iqtisodiy islohotlar Saudiya ommaviy axborot vositalarining kundalik kun tartibining asosiy qismiga aylandi. Dasturda infratuzilmani rivojlantirish, iqtisodiyotning yangi tarmoqlarini yaratish, turizmni rivojlantirish, yangi texnologiyalarni ilgari surish kabi ulkan loyihalar mavjud. Ommaviy axborot vositalari ushbu tashabbuslarni faol yoritib, Saudiya Arabistonining jahon auditoriyasida iqtisodiy mustaqil va modernizatsiyaga intilayotgan davlat sifatidagi imidjini yaratmoqda.

Saudiya Arabistoni va xalqaro ommaviy axborot vositalarida yoritilayotgan eng e‘tiborga molik loyihalardan biri mamlakat shimoli-g‘arbida qurilishi rejalashtirilgan kelajak megapolisi bo‘lgan NEOM loyihasidir. Loyiha qirollikning texnologiya va barqaror rivojlanish sohasidagi ulkan intilishlari ramziga aylandi. Matbuot butunlay qayta tiklanadigan energiya manbalari va sun‘iy intellekt texnologiyalariga bog‘liq bo‘lgan yangi shaharni yaratishga innovatsion yondashuvni faol ravishda ta‘kidlamog‘da. Bundan tashqari, ommaviy axborot vositalari qirollikning innovatsion startaplar va xorijiy investitsiyalar uchun markazga aylanishi mo‘ljallangan iqtisodiy zonalar va sanoat parklarini yaratish borasidagi sa‘y-harakatlarini faol yoritib kelmoqda. Shu maqsadda Saudiya Arabistoni biznes uchun jozibador sharoitlar, jumladan, soliq imtiyozlari va xorijiy investorlar uchun soddalashtirilgan tartiblarni yaratmoqda. Ushbu tadbirlar xalqaro axborot agentliklari tomonidan keng yoritilib, Saudiya Arabistonini modernizatsiyaga intilayotgan va xalqaro hamkorlikka ochiq mamlakat sifatidagi tashqi auditoriya idrokini shakllantirishga yordam beradi.

Saudiya Arabistoni siyosatining muhim jihati ijtimoiy normalarni bosqichma-bosqich liberallashtirishdir. Ommaviy axborot vositalari qirollikdagi ayollarga nisbatan

⁴ Puyu A.S., Sadikhova A.A. Arab Media in the European Media Space: An Invitation to a Dialogue of Cultures: Textbook. allowance. - SPb. : St. Petersburg. state Univ., 2012. -- 150 p.

sodir bo‘layotgan o‘zgarishlarni faol yoritib bormoqda. Xotin-qizlar huquqlarini kengaytirish borasida amalga oshirilayotgan chora-tadbirlar mamlakatimizda ham, xorijda ham keng muhokama mavzusiga aylandi. So‘nggi yillarda Saudiya Arabistonida ayollar avtomobil haydash, qator yangi kasblar bo‘yicha ishlash, turli ijtimoiy va madaniy tadbirlarda qatnashish huquqiga ega bo‘ldi. Ommaviy axborot vositalarida faol yoritilayotgan muhim jihatlardan biri bu ayollarning turizm, chakana savdo, ta‘lim, sog‘liqni saqlash kabi sohalarda mehnat qilishlari uchun imkoniyat yaratishdir. Ommaviy axborot vositalarida tadbirkor va ishbilarmon ayollarning muvaffaqiyatlari boshqalarga o‘rnak bo‘layotgani tez-tez namoyish etilmoqda. Bu boradagi muhim bosqichlar qatorida qonunchilikdagi o‘zgarishlar ayollarga davlat va xususiy tuzilmalarda yuqori lavozimlarni egallash imkonini berdi.

Turizm “Vision 2030” dasturining asosiy yo‘nalishlaridan biriga aylandi, Saudiya Arabistoni haj ziyoratiga borish uchun musulmon ziyoratchilarni ham, madaniy va ekologik sayohatlarga qiziquvchi xalqaro sayyohlarni ham jalb qiluvchi asosiy sayyohlik markaziga aylanishni maqsad qilgan. Shu maqsadda keyingi yillarda infratuzilma va turistik obyektlar faol rivojlantirilmoqda. Turizmni iqtisodiyotning muhim tarmog‘i sifatida keng targ‘ib etish, yangi mehmonxonalar, dam olish maskanlari, madaniyat maskanlari barpo etish ishlarini yoritishda ommaviy axborot vositalarining o‘rni katta. Xususan, Qizil dengiz sohilidagi eksklyuziv kurort zonalarini rivojlantirishni o‘z ichiga olgan Qizil dengiz loyihasi ulkan va ekologik barqaror loyiha sifatida xalqaro ommaviy axborot vositalarida faol yoritilmoqda. Bundan tashqari, Saudiya Arabistoni madaniy turizmni faol rivojlantirmoqda, yangi muzeylar va tarixiy obidalar ochmoqda. Jumladan, Ar-Riyodda madaniy islohotlar ramziga aylangan Saudiya Arabistoni muzeyining ochilishi va mamlakatning jahon madaniy hamjamiyatiga qo‘shilishga intilishi xalqaro ommaviy axborot vositalari va sayyohlar e‘tiborini tortdi. Media platformalari ushbu tashabbuslarni faol yoritib, Saudiya Arabistonini madaniy jihatdan boy va rang-barang davlat sifatida targ‘ib qilmoqda. Bu, ayniqsa, xalqaro auditoriyada mamlakatning ijobiy imidjini shakllantirish va uning jahon turizm bozoridagi mavqeini mustahkamlashda muhim ahamiyatga ega.⁵

Saudiya Arabistonida amalga oshirilayotgan iqtisodiy va ijtimoiy islohotlarni yoritishda, xalqaro maydonda mamlakatning ijobiy imidjini shakllantirishda ommaviy axborot vositalari muhim o‘rin tutadi. “Vision 2030”, ijtimoiy siyosatdagi o‘zgarishlar, turizmni rivojlantirish va xorijiy sarmoyalarni jalb qilish kabi islohotlarni ta‘kidlab,

⁵ Saudi vison 2030 <https://www.vision2030.gov.sa/en>

“CONFERENCE OF NATURAL AND APPLIED SCIENCES IN SCIENTIFIC INNOVATIVE RESEARCH”

Volume 02. Issue 02. February 2025

Saudiya Arabistoni o‘zining taraqqiyoti va zamonaviy va dinamik davlatga aylanish intilishini faol namoyish etmoqda.

Saudiya Arabistoni islomning ikkita eng muqaddas shahri Makka va Madinaning vatani sifatida o‘ziga xos mavqega ega. Dinning mamlakat hayotidagi o‘rni nafaqat uning ichki siyosatida, balki xalqaro maydondagi obro‘-e‘tiborini shakllantirishda ham muhim o‘rin tutadi. Saudiya OAVlari bu jihatni faol targ‘ib etib, mamlakatning musulmon dunyosining ma‘naviy markazi sifatidagi ahamiyatini ta‘kidlamog‘da. Saudiya telekanali kabi televidenie kanallari muntazam ravishda islomiy diniy dasturlar hamda Haj va Umra kabi yirik tadbirlarni efirga uzatib turadi. Bu Saudiya Arabistonining islomning asosiy homiysi va musulmonlar orasida madaniy yetakchisi sifatidagi nufuzini mustahkamlashga yordam beradi, bu esa uning arab va musulmon olamidagi ta‘siriga hissa qo‘shadi.

Raqamli texnologiyalar va ijtimoiy medianing yuksalishi bilan Saudiya Arabistoni imidj yaratish vositasi sifatida ushbu platformalarga ko‘proq e‘tibor qaratmoqda. Xususan, Instagram, Twitter va boshqa ijtimoiy tarmoqlardagi akkauntlar orqali madaniy va ijtimoiy tashabbuslarni faol targ‘ib qilish muhim qadam bo‘ldi. Ushbu platformalar orqali rasmiylar madaniy tadbirlar, ko‘rgazmalar, yoshlar va ayollar uchun yangi tashabbuslar, shuningdek, fan va texnologiya yutuqlari haqida ma‘lumot tarqatadilar. Bu bizga nafaqat global auditoriyani xabardor qilish, balki yoshlar bilan muloqot qilish imkonini beradi, bu esa mamlakatning zamonaviy va innovatsion davlat imidjini shakllantirishda muhim ahamiyatga ega.

Saudiya Arabistoni jahon sahnasida o‘z imijini shakllantirish va saqlab qolish uchun ommaviy axborot vositalaridan faol foydalanadi. An‘anaviy ommaviy axborot vositalari ustidan davlat nazorati va ijtimoiy tarmoqlardan faol foydalanish orqali qirollik dinamik, ilg‘or va nufuzli mamlakat imidjini yaratishga intiladi. Shu bilan birga, shuni ta‘kidlash kerakki, global o‘zgarishlar sharoitida Saudiya Arabistoni o‘z imidjini xalqaro auditoriya talablariga muvofiqlashtirish zarurati bilan bog‘liq muammolarga duch kelishda davom etadi, bu esa inson huquqlari va matbuot erkinligi masalalarida tobora ortib borayotgan talablarga moslashish zaruriyatini yuzaga keltiradi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO‘YXATI

1. Глебова Н.С. Арабские СМИ: актуальные проблемы развития // Ближний Восток и современность. Сборник статей. Выпуск 28.- М., 2006. - 266 с.
2. Baluev D.G., Novoselov A.A. The role of the “new media” in modern political processes. - Nizhny Novgorod: Nizhny Novgorod State University, 2012. - 40 p.
3. Vasiliev A.M., Zherlitsyna N.A. The dynamics of state policy in relation to the media in the countries of the Middle East and North Africa . Vestnik MGOU. Series: History and Political Science. - 2019. - No. 2. p.220 - 221.
4. Puyu A.S., Sadikhova A.A. Arab Media in the European Media Space: An Invitation to a Dialogue of Cultures: Textbook. allowance. - SPb .: St. Petersburg. state Univ., 2012 .-- 150 p.
5. Saudi vision 2030 <https://www.vision2030.gov.sa/en>

**Research Science and
Innovation House**